

Sigur til umhvørvis-verndina

HELST bara takkað verið ágrýtnum og skilagóðum umhvørvis-verndarfólki er tað fyrri føroyingar gleðiliga hent, at bretska stjórnin endaliga hevur givið eftir fyrri alsamt vaksandi andstöðuni móti kjarnorkuverkinum í Dounreay og gjørt av at steingja verkið verið einaferð í 94.

UPP á longri sikt er hetta fyrri føroyingar kanska eins stórir umhvørvisgur, sum tað kanska var fyrri bretska umhvørvisfólkini, at vit góvust við grindaveiðuni.

VIT hava tó ongantíð verið settir yvirfyrri valinum – antin Dounreay og grindina ella hvørki – og hava heldur onga orsök til sjálvir at seta fram líknandi tilboð framyvir mótvegis mest höttandi havdálkingarkeldum á europeiska meginlandinum ella Bretlandi.

MEN greitt er, at andstöðan móti okkara grindaveiðu úti í

heimi ikki av sær sjálvari nýtist at gerast minni, um dentur umhvørvisverndarfólksins eitt skifti meira hevur verið lagdur í annað arbeiði. Heldur tvørturímóti, nú úrslit eru rokkin av stríði teirra móti tí, vit higartil hava kunnað víst á sum nógv stórra umhvørvistrupulleika, enn okkara sera avmarkaða grindaveiða.

VIT hava við stongslinum av Dounreay mist eitt av argumentum okkara í kjakinum við umhvørvisfólkini, og við hesum stongslum er kanska »vón« um, at umhvørvisfólk og skilagóðir politikarar eisini fáa tikið frá okkum annað tunga argument okkara, nevniliga ætlaða kjarnorkukostin út fyrri vesturstrond Skotlands.

LIVST so spyrst, men kom fólkuttanum okkum so langt við herferðum teirra móti hesi idnadarligu- og aðrari dálking, at úrslit sum hesi gerast dagligur kostur, átti tað eisini at fingið okkum føroyingar at tikið okkum um reiggj.

IKKI so nógv við grindini, skipa vit fyrri sum best og fáa seinastu vandamálini – at hon nú í støran mun er vorðin handilsvera –

burtur, men við í heilatikið at søpa fyrri egnum durum, rudda haga, bø, fjøru og havnaløg, sum mangastani esja í olju og lýsi og við dagliga burturkasti okkara annars.

IKKI so frægt sum hetta seinasta megna vit til fulnar, og fyrri hesum er eingin nýtilig umbering. Hetta er snøgt sagt landskomm- og serliga, tá hugsað verður um, hvørji umhvørvislig stórmál, vit krevja loyst av øðrum, sum havast at okkum.

HVI upp í níggju av teimum ikki so øgiliga mongu kommununum, ið limir eru í IRF, ikki halda seg hava ráð til at beina fyrri ruski og øðrum óruddi á teirra egnum brennistøð, vita tær best sjálvar. Hvi og hvørjar tær eru, hevur kanska heldur ikki størsta áhuga, men áhugavert var at vita hvi leiðsla fyrri solidariskum kommunalum felagsskapi sum hesum, sum ikki bara hevur til uppgávu at beina fyrri tí, ið kemur til stöðina, men sanniliga felags ábyrgd av, at rusk- og reinförstrupulleikar ikki taka seg upp í limakommununum, ikki kennur sær hesa ábyrgd fyrri reinförinum og heldur letur kommunurnar, sum mest skylda, avdraga hetta yvir

ávíst tíðarskeið, heldur enn als einki rusk at taka frá hesum kommunum.

VIT vita, at okkara góða landveðheldur fyrri partar av láni í IRF-brennistøðini og vóna eisini, at felagsskapurin ger sitt ítarsta fyrri, at hetta ikki skal gerast effektivt fult og heilt. Men tað kann á ongan hátt bøta um rakstur in hesi felags brennistøð als einki rusk at taka frá ringast støddu felagskommunum, gjalda tær so hvørt.

VIT vóna sjálvsagt, at felagsskapinum verður lív lagað, og at tað enn ikki er komið so langt, at spekulatióin eru um at gera figgarligu trupulleikarnar hjá limakommununum og harvið kanska hesi brennistøð, sum tær allar vildu hava, til enn ein landskassatrupulleika.

MEN ikki longur burtur frá hús- um enn so nýtist okkum at fara fyrri at fáa ásannað, at heldur ikki vit føroyingar er heimsmeistarar í mest dagligu umhvørvis-spurningum og hava almikið at læra av øðrum – eisini bretum, sum nú hava tikið stóru avgerðina um at leggja niður kjarnorkuverkið í Dounreay.

k.

gmaður um arbeiðsmarknaðarmál í ólavsøkurøðuni

Mugu basa arbeiðsloysinum

– men megna tað ikki til fulnar, fyrr enn menningin í fiskiúdnadnum og sölurbeiðnum er so góð, at nakrar hundrað milj. fáast í eykaútflutningsvirði.

Tólini fyrri arbeiðsloysið eru enn høg, og tiltøkini frá politikarum síðu at skapa fortreytir fyrri øktum virkseminum hava enn ikki munað nóg mikið. Aðrar royndir bøta tó um, men vit basa ikki arbeiðsloysinum heilt, fyrr enn menningin í fiskiúdnadnum og neyðuga sölurbeiðið eru so góð, at nakrar hundrað milliónir fáast í eykaútflutningsvirði.

Fyribilsverkætlanir eru hinvegin í gongd sum arbeiðsskapandi tiltøk. Tey eru tilboð heldur enn beinleiðis stuðulsveiting; men tó eingin varandi loysn. Av óskiljandi orsökum fekk t.d. Norðlýsisætlanin ikki ta móttøku, roknað var við. Vónandi er ikki talan um, at ungdomurin ikki er nóg virkisfús.

Virkin arbeiðsávísing er

alneyðug, skal lógin um arbeiðsloysistrygging roynast. Stýrið fyrri hesi skipan hevur sett stóra og starvsfólk og gjørt reglur um viðurskiptini hjá fiski- og útróðarmonnum. Mánadagin skipanin, ið er lógabundin skipan fyrri allar løntakarar og arbeiðsgevarar, við.

Landsstýrið heldur tað vera rætt at lata partarnar á

arbeiðsmarknaðinum hava fulla figgarliga og umsitingarliga ábyrgd av skipanini, og hava teir sýnt, at hesa ábyrgd megna teir. At sátt málarnir á arbeiðsmarknaðinum vóru longdir í sama viðfangi, ger skipanina til ein varða í skilagóðum arbeiðsmarknaðarpoliikki.

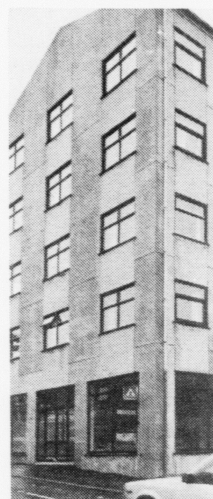
Í fjór var broyting í lóginu um Trygdargrunn fyrri avreiðingar og lønir gjord, soleiðis at løn í uppsagnartíð fall burtur. Soleiðis vóru

allir løntakarar javnsettir við tey tímaløntu.

Arbeiðsmarknaðarrefur-lønin fór at virka 1. januar. Hóast nakað skerð, so tó ein skipan við samábyrgd. Í grunninum eru longu 15-20 mió. kr. og útgöldið verður sum ætlað í 1997.

Í januar bað landsstýrið lótingið leggja upp í trætuna millum Føroya Reiðarafelag og nokur yvirmannafeløg við semings-uppskotinum sum grundarlá, tí vandi var fyrri, at stór samfelagsvirði fóru fyrri skeyt. Slík uppleggging átti ikki at verið neyðug, tí hon undirgrevur skipaðu viðurskiptini á arbeiðsmarknaðinum.

Í apríl gjordust vit limir í Felags Norðurlenska Arbeiðsmarknaðinum. Men tá ið Danmark og EFTA-lond gjøgnum EBS-avtaluna gera tillagandi EF-reglur hesum viðvíkjandi, er vandi fyrri, at Føroyar og Grønland verða triðjalond, tá ið flutt verður millum t.d. føroyska og danska arbeiðsmarknaðin. Hetta kann bera í sær, at neyðugt verður at

Rætt at partarnir á arbeiðsmarknaðinum sjálfvirs umsita arbeiðsloystryggingina og ávísingina

søkja um arbeiðsloystrygging í Danmark, sum vit annars áður hava ikki gjørt. Hesum verða vit at arbeiða ímóti.